

Zonnewijzer

Catriona Ward bij Boekerij:

Het laatste huis
Zonnewijzer

Catriona Ward

ZONNEWIJZER

Diep in de woestijn heb ik mijn oude zelf begraven.
Nu moet ik er iemand anders achterlaten.

Vertaald door Mariëtte van Gelder

ISBN 978-90-225-9939-6

ISBN 978-94-023-2144-9 (e-book)

ISBN 978-90-528-6605-5 (audio)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Sundial*

Vertaling: Mariëtte van Gelder

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio

Omslagbeeld: © DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam/Shutterstock.

Auteursfoto: © Robert Hollingworth

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2022 Catriona Ward

© 2023 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor Agnes Matilda Cavendish Gibbons
en Jackson Blair Miller,
de slimste, stralendste
petekinderen die ik me zou kunnen wensen*

Rob

De waterpokken bevestigen mijn vermoeden: mijn man gaat weer vreemd.

Ik ontdek het eerste blaasje bij Annie op de ochtend van het feest bij de Goodwins. Ze zit in bad en het raam is een vierkant blauwe winterlucht. De schaduwen van de kale plataantakken tekenen zich scherp af op de witte tegels. Annie zit met gekruiste benen in het lauwe water. Haar lippen vormen de woorden van een geheim lied, alleen bestemd voor de plastic dieren die om haar heen dobberen. Annie weigert te baden in water dat warmer is dan bloed. Ze houdt niet van te zout, te zoet of te zuur, en ze hoort het liefst verhaaltjes waarin niets gebeurt. Ze is op haar hoede voor uitersten. Ik maak me zorgen om haar fysieke toestand, mijn broze tweede kind. Met Callie heb ik dat niet. Annie is klein voor haar negen jaar en ze wordt vaak jonger geschat. Callie baart me in andere opzichten zorgen.

Het feest is de januaritraditie van de Goodwins. Ze noemen het hun ‘winterdepressieverschrikker’. Het opgewekte echtpaar woont naast ons, aan de linkerkant. Ze hebben twee slimme zonen van Callies leeftijd, Sam en Nathan, en verder hebben ze niet alleen een interessante vriendenkring, maar ook een fantastische smaak op het gebied van wijn, eten en kunst. Het is de enige gelegenheid in het jaar waar we met het hele gezin naar uitkijken. We vinden het altijd super bij de Goodwins.

Annie buigt zich voorover en fluistert iets naar het badeendje op haar schoot. De aanblik van haar kwetsbare ruggengraat, de donkere

haarlokken die als strepen verf in haar nek plakken... het zijn dingen die mijn keel dichtknijpen. Ik weet niet hoe het voor anderen is, maar voor mij zijn liefde en misselijkheid vaak niet van elkaar te onderscheiden.

‘Armen omhoog,’ zeg ik. Annie gehoorzaamt en dan zie ik het: een rood blaasje op haar bovenarm. Ik herken het meteen. Ik leg mijn hand op haar voorhoofd, op haar rug. Ze zijn allebei warm, te warm.

Annie krabt aan het blaasje en ik pak haar hand. ‘Niet doen,’ zeg ik vriendelijk. ‘Daar wordt het alleen maar erger van, bietje.’

Ze maakt een ontstemd geluidje. ‘Ik ben geen biet,’ zegt ze.

‘Een bloemkool dan.’

‘Nee!’

‘Een koolraap?’

‘Nee, mam!’ Maar ze krabt niet meer. Ze is een gedwee kind.

Ik merk dat ik van de weeromstuit aan mijn eigen arm krab. Soms weet ik het verschil niet tussen mijn eigen lichaam en dat van mijn kinderen.

Ik stop Annie in bed en loop naar het medicijnkastje met de overvolle planken van een druk gezin met twee kinderen. Ik schuif oude hoestsiroop, wegwerpscheermesjes en nagelschaartjes opzij, Irvings diabetesmedicijnen, mijn anticonceptiepillen, een monddouche die we nooit gebruiken, pijnstillers, een spiegeltje met een barst. Ik moet hier eens grote schoonmaak houden als ik even tijd heb. Helemaal achterin vind ik wat ik zoek: een bijna volle fles calamineschudsel met een aangekoekte hals, maar nog wel goed, die ik een paar maanden geleden voor Callies eczeem heb gekocht.

Annies temperatuur is 38,6 en ze kijkt nog waziger uit haar ogen dan anders. Ik had het eerder moeten opmerken, echt. Ik word met terugwerkende kracht overspoeld door schuldgevoel. Ze krabt weer aan haar arm.

‘Niet doen, liefje,’ zeg ik. Ik pak haar wanten uit de ladekast en een rol ducttape uit Irvings gereedschapkist om de wanten aan de mou-

wen van haar pyjamajasje vast te plakken. Ik geef haar paracetamol en smeer haar helemaal in met calamineschudsel.

‘Rob,’ roept Irving langs de trap omhoog. Zijn stem is nog schor van het slapen. ‘De havermout is klaar.’ Hij schraapt zijn keel, kucht en vervolgt: ‘En er is koffie.’

Ik blijf bij Annie zitten en geef me even over aan mijn uitputting. Het gezelschap van mijn jongste dochter werkt altijd kalmerend, zodat ik beter kan nadenken. We zitten al zo lang in deze draaimolen, Irving en ik.

Ik maak een beslisboom in mijn hoofd. Dan ga ik naar beneden om het nieuws te vertellen.

Ik hoor Callies hoge, opgewonden stem uit de keuken komen. ‘En toen hebben ze hem gepakt,’ zegt ze, ‘door de bewakingsbeelden van het benzinstation. Daar had hij het cement gekocht.’

‘Van wie heb je dat gehoord, liefje?’ vraagt Irving met iets scherp in zijn stem. Ik krijg bijna medelijden met hem. Callie praat graag over moorden bij het ontbijt. ‘Wat heb je gelezen?’

‘Gewoon, dingen,’ zegt Callie. ‘Gewoon, overal. De vrouw is vrijgesproken. Het is moeilijk te bewijzen. Ze hadden lucht bij hem ingespoten, gewoon lucht! Daar krijg je een long-em-bo-lie van. Em-blo-mie? Nee, embolie.’

Ik ga naast Irving bij het koffiezetapparaat staan. ‘Annie heeft waterpokken,’ zeg ik zacht. ‘Ik snap niet hoe het kan. Wie kan haar besmet hebben? En ze is ingeënt.’

‘Dat biedt geen honderd procent bescherming.’ Irvings ogen liggen diep weggezakt in donkere wallen, glanzend als geheimen. Het was goed mis gisteravond.

‘Wij zijn natuurlijk weer die ene procent met pech,’ zeg ik.

Hij glimlacht strak en lepelt havermoutpap in Callies kom. Langs de binnenrand rennen cartoonhertjes, vlak boven de spikkelige beige pap. Hij doet er vier plakjes aardbei bij en begint die mierzoete siroop eroverheen te schenken die Callie zo lekker vindt. Ik leg een verma-

nende hand op zijn schouder. *Niet te veel*. Callies lichaam lijkt haar niet te willen vertellen wanneer ze vol zit. Als ze niet tactvol tot de orde wordt geroepen, eet ze door tot ze niet meer kan, tot ze moet overgeven. Ik kan vandaag geen twee zieke kinderen hebben.

Irving schudt me af zoals een paard een vlieg van zich afslaat en blijft siroop schenken. Irving is gek op zoetigheid, maar hij mag het niet hebben. Hij propt zijn dochter vol met de dingen waar hij zelf naar snakt, maar hij is niet degene die 's nachts bij haar bed zit.

Callie zit aan de ontbijttafel naar ons te kijken. Ze heeft wel gezien dat ik Irving niet te veel siroop wilde laten schenken, zeker weten. Onbehagen borrelt op. Ik weet nooit wat er in Callie omgaat.

‘Arme Annie,’ zegt ze, knabbelend op een nagel. ‘Droevig gezichtje.’ Sinds kort heeft ze de gewoonte in emoji’s te praten. Ik vind het afwisselend grappig en om woest van te worden.

Irving zet Callies havermout voor haar neer. Ze is groot voor haar leeftijd, met een goudbruine huid, een breed, hoekig gezicht en intens groene ogen. Als ze praat, klinkt haar stem genepen, moeizaam, alsof ze wordt samengeperst als een accordeon.

‘Mam kan wel op Annie passen,’ zegt Callie. ‘Dan kunnen wij samen naar de Goodwins, pap.’ Ze doopt haar wijsvinger in de havermout en stopt hem in haar mond, naar mij kijkend. ‘Feesthoedje, wijnglas.’ Irving en Callie hebben een besloten clubje voor twee.

Irving kijkt me aan en trekt een wenkbrauw op. Zo keek hij ook naar me in die kroeg, de eerste keer dat we elkaar zagen. Vroeger joeg die blik mijn hart op hol. Zo intiem. Zijn onuitgesproken vraag waarop alleen ik het antwoord heb.

‘Met je lepel eten, graag,’ zeg ik tegen Callie. ‘Nee, sorry, schat. We moeten allemaal thuisblijven. Je kunt waterpokken via je kleding verspreiden. Er komen veel kleine kinderen naar dat feest en we willen niet het risico lopen dat we die ziek maken.’

‘Rob,’ zegt Irving, ‘laat haar gaan.’

Irving wil zijn feestpersoonlijkheid aannemen, de knappe universitair docent biologie, zijn ene wenkbrauw optrekken naar mensen die

het niet al tig keer hebben gezien. Bovenal wil hij met háár in een mensenmassa zijn, haar blik van een afstand vangen terwijl ze allebei met andere mensen praten, een glas wijn in hun klamme hand, zodat hun verlangen naar elkaar de afstand als een ragfijne gouddraad overbrugt. Ik heb het allemaal eerder gezien en zal het ongetwijfeld vaker zien.

‘Maar ik wil Nathan en Sam zien,’ zegt Callie.

‘Je kunt ze zien wanneer je wilt,’ zeg ik. ‘Ze wonen naast ons.’

‘Niet als ik mijn ribben breek,’ zegt Callie. ‘Niet als ik geelzucht krijg. Niet als ik bleekwater drink en doodga.’

‘Callie, hou op. Er zijn baby’s op dat feest, zwangere vrouwen, oude mensen. Misschien ongevaccineerde kinderen. Wil je dat die door jouw schuld ziek worden? Ik meen het. We blijven thuis. Ik weet hoe snel die dingen rondgaan; als maar één van mijn leerlingen uit groep zes griep krijgt, zijn ze allemaal binnen een week ziek.’

Callies schreeuw begint laag in haar buik, als het grommen van een leeuw, en gaat dan omhoog als een raket, snerpend en zo oorverdovend dat het voelt alsof ik een stomp krijg, dat ik er sterretjes van zie. Irving buigt zich naar haar over en zegt iets in haar oor. Callies schreeuw wordt hoger en hoger. Ik vang Irvings blik. Ik laat een lachje aan mijn ene mondhoek trekken, bijna onzichtbaar. *Spreek me nog eens tegen*, voeg ik hem in gedachten toe. *Waag het eens. Zeg tegen Callie dat je met haar naar het feest gaat.*

Hij slaat zijn ogen neer, aait over Callies schouder en prevelt iets over pannenkoeken. Haar schreeuw verstomt en maakt plaats voor giecheltjes. Irving en zij kijken me strak aan, allebei met hetzelfde glimlachje om hun mond. Ze hebben dezelfde lippen. En ik laat me erdoor op de kast jagen, ook al weet ik wel beter.

‘Nu is het genoeg!’ roep ik uit. ‘Ga je kamer opruimen, jij. Verschoon je bed eens. Misschien helpt het tegen dat rare luchtje dat daar hangt.’

Callie slaat een hand voor haar mond en lacht letterlijk in haar vuistje. Irving staat op en begint aan de afwas alsof hij er niets mee te maken heeft. Ik kijk naar zijn achterhoofd, de rode plek waar de kap-

per te dicht op zijn huid heeft gezeten, en zou graag met iets willen kunnen smijten, zoals hij doet, maar ik heb hier niets in te brengen.

Ik pak de kom met havermout die Callie heeft laten staan en loop ermee naar boven. Ik smeer het met verkoelende handenvol op Annies blaasjes. Ze drukt haar gloeiende wang tegen mijn hand, wat een beetje helpt.

Ik app Hannah Goodwin. Sorry! We hebben een gevalletje waterpokken en nemen het zekere voor het onzekere. Droevig gezichtje. **Dat laatste wis ik geïrriteerd. Callies gewoonte is aanstekelijk.** Veel plezier, kom volgende week bij ons op het terras borrelen. R.

Ik lees de tekst aandachtig door en vervang R door Rob x. Dat is beter. Dat ziet er normaal uit.

‘Het wordt leuk,’ zeg ik tegen Irving en Callie. ‘We maken er een gezinsdag van. Films, spelletjes, Chinees halen...’

We hebben allemaal zwaarwegende bezwaren tegen elkaars filmkeuzes, kiezen de weg van de minste weerstand en kijken uiteindelijk iets wat niemand wil zien over een man die overal wordt gevolgd door een reusachtig, al dan niet denkbeeldig konijn. Irving zit tussen Callie en mij in, met een arm om ons allebei heen. Ik ga om het halfuur bij Annie kijken. Kort na elfen gaat de muziek bij de burens aan. Het lachen begint, de schelle, opgewonden stemmen die al snel een koortsachtig volume krijgen. We horen een paar keer glasgerinkel. Irving zet het geluid harder, maar de film is zo stompzinnig dat we er geen van allen onze aandacht bij kunnen houden.

‘Ik ga naar de winkel, havermout en calamineschudsel kopen,’ zegt hij. Ik weet wat dat betekent; ik zie het aan de nerveuze manier waarop hij zijn kaakspieren spant en ontspant. Hij gaat naar de winkel en op de terugweg zal hij als vanzelf iets gaan drinken op het feest. Eén glaasje maar, natuurlijk; daar zal het althans mee beginnen. Ik word zo kwaad dat ik zwarte stippen voor mijn ogen zie dansen.

‘We hebben al havermout en calamineschudsel,’ zeg ik.

‘Je zou besmettelijk kunnen zijn, zoals mam zei,’ zegt Callie ernstig. ‘Je zou een klein kind ziek kunnen maken.’ Ik voel een zeldzame liefde en dankbaarheid voor haar opwellen, al vermoed ik dat ze het alleen zegt omdat ze niet alleen met mij achter wil blijven.

Ik voel dat Irving zich zit op te vreten. Niemand zegt iets. Op het scherm achtervolgt het ingebeelde konijn de man. Bij de burens klinkt jazz, doorspekt met opgetogen kreten.

Uiteindelijk zeg ik: ‘Basta’ en zet de film af. Dit is het gezinsleven, is mijn ervaring. Telkens weer proberen dingen net zo te doen als de gezinnen in tijdschriften en op tv, gevolgd door de acute teleurstelling van het falen.

Ik ben niet echt een tv-mens. Toen ik voor het eerst een actiefilm zag, bestierf ik het bijna van opwinding, of zo voelde het tenminste, maar tegenwoordig snap ik niet meer waarom iemand de moeite neemt om naar soaps te kijken of naar de film te gaan. Ik heb niet eens meer zin om de krant te lezen of naar het nieuws te kijken. Leven is al genoeg, zo intens en pijnlijk is het.

Het kostte elke keer maanden smeken en chantage om Irving te vermurwen, maar ik won de strijd om mijn studie af te mogen maken, om een baan in het onderwijs aan te mogen nemen en, na Annie, om weer aan het werk te mogen gaan. Irving hecht sterk aan traditionele waarden. Dat hij het goed vond, kwam puur doordat er een vacature was op de school van de kinderen, wat inhield dat ik de hele dag in hetzelfde gebouw kon zijn als zij. Dat, plus het feit dat we het geld nodig hadden. Irvings vader was veel kwijtgeraakt tijdens de grote beurscrash.

Ik hou van mijn werk. Op school word ik de kinderfluisteraar genoemd. Het mag dan een grapje zijn, het is een feit dat ik wonderen verricht met mijn leerlingen. De teruggetrokken kinderen bloeien schuchter op onder mijn hoede. De hyperactieve, de manische, worden kalm en gedwee in mijn aanwezigheid. Een meisje uit groep zes dat in de lerarenkamer de bijtschildpad werd genoemd omdat ze ging

bijten als ze zich verveelde, schrijft bevlogen boekverslagen voor me over Maya Angelou. Thuis ontbreekt het me aan die magische krachten.

Ik hou ook van mijn huis, een sobere blokkendoos met een laag puntdak op een perceel van vierhonderd vierkante meter glooiend gazon. Het is de vrouw die het huis sfeer en stijl geeft, zeggen ze toch? Aan weerskanten van de voordeur staat een Virginia-eik. De achtertuin is voorzien van een grenenhouten vlonderterras in de schaduw van de hoge esdoorns langs het pad. Ik heb dat terras in drie weekends aangelegd aan de hand van een ontwerp dat ik in een bibliotheekboek had gevonden. Het was eigenlijk niet zo moeilijk. Ik bestelde de planken en paste ze aan elkaar als een puzzel. (Een van de weinige dingen die Callie en ik gemeen hebben: we halen onze kennis van het leven voornamelijk uit bibliotheekboeken.) Hoe dan ook, je kunt er heerlijk zitten bij zonsondergang of op warme dagen, onder het groene gebladerde van de esdoorns. Het geeft me het gevoel dat ik boven in een boom zit. Het is ook heel makkelijk schoon te vegen. De buurtvereniging hoeft mij nooit te zeggen dat ik het gras moet maaien, onze twee bloembedden met muls moet bedekken of het hardstenen pad dat naar de witte voorveranda kronkelt moet aanvegen. Ik hou het allemaal bij. Ik ben gek op de tuin vanwege zijn eenvoud, zijn beslotenheid. Het is hier zo anders dan waar ik ben opgegroeid, met naar alle kanten eindeloos heet, dood zand en rotsen. Als je dag in, dag uit naar die leegte kijkt, begint het als een fuik te voelen.

Hier voel ik me veilig, tussen de nette rijen gezinswoningen met hier en daar een persoonlijk accent in de vorm van een vogelbadje of zelfs een bescheiden zwembad. Uitdagend roze geschilderde potdekselplanken. Glas-in-loodramen, verschillende soorten deureklopers of tegels voor een pad; extremer worden de keuzes niet. Maar ze zijn betekenisvol. Het zijn de stempels die mensen op de wereld drukken.

Ik zei dat ik me hier veilig voelde. Misschien bedoelde ik dat mijn kinderen hier veilig zijn. Die twee dingen gaan niet altijd samen. Misschien moet iedereen op een gegeven moment voor een van beide

kiezen. Het is beter om deel uit te maken van een eenheid ('de Cus-sens') dan een individu te zijn. Op die manier val je minder op.

Irving gaat naar zijn werkkamer en doet de deur dicht. Callie pakt haar tekenpotloden. Ze kan zich altijd goed vermaken in haar eentje en ik hoef nooit te zeuren dat ze haar huiswerk moet doen. Ze heeft verbazingwekkende, onverwachte karaktertrekjes die een verademing zijn. Ze zit aan het cilinderbureau in de woonkamer, diep over haar papier gebogen. Het potlood krast slaapverwekkend. Ze begint toonloos te neuriën. Het is irritant en ik wil zeggen dat ze haar bril moet opzetten, maar ik bedwing zowel mijn ergernis als mijn bemoeizucht. Ik heb al vroeg tactisch inzicht ontwikkeld. Ik kies mijn strijd met zorg.

Tegen enen zit Annie onder de vlekken en blaasjes. Ze houdt haar in wanten gestoken handen onder haar kin gedrukt; haar donkere haar valt over haar wang en fladdert mee met haar ademhaling. Ik inspecteer de tape om haar wanten, die nog vastzit, en strijk het haar van haar mond.

'Te fel,' mompelt ze, dus trek ik de gordijnen dicht, wat de kamer in een zilverige schemering hult.

'Zal ik de ster aandoen?' fluister ik.

'Ja,' fluistert ze terug zonder haar ogen open te doen. Ik loop naar de vensterbank en doe het nachtlichtje aan, dat stervormig is en een gloed in de halfdonkere kamer werpt; het zachtste roze, de kleur van een suikerspin of het binnenste van een lichte pioenroos, de kleur waar kleine meisjes in dromen. Voor mij voelt het altijd of Annie veiliger is als die lamp brandt, al weet ik dat het nergens op slaat.

Als ik opkijk, staat Irving in de deuropening. Ik had hem niet horen aankomen. Hij heeft altijd het vermogen gehad om volkomen stil te staan, alsof hij niet eens ademt, wat verontrustend is bij een levend wezen.

'Hoe is het met haar?'

'Ze slaapt.'

‘Niet afreageren op de kinderen, Rob,’ zegt hij. ‘Callie wil echt heel graag naar het feest. Laat haar. Je kunt haar niet thuishouden vanwege Annie.’

Annie wordt wakker, doet een oog open. ‘Water,’ zegt ze met een klein stemmetje.

‘Goed, lieverd. Mammie pakt het wel. Aan de kant,’ zeg ik in het voorbijgaan met strakke lippen tegen hem. ‘Dit is jouw schuld.’

Hij keert me een woedende rug toe en gaat naar de badkamer om zijn diabetespillen te nemen. Het zal hem een paar minuten kosten om ze te vinden. Ik heb het potje achter in het kastje gezet, met een oude pot vaseline ervoor. Een kleinzielig gebaar, maar dat is wat ik nog tot mijn beschikking heb, tegenwoordig.

De ruzies beginnen altijd anders en eindigen altijd hetzelfde: we bekechten sissend als slangen terwijl ik de vaatwasser inruim of wasgoed opvouw en hij practicumverslagen nakijkt, met zijn pen in de lucht prikkend, ons allebei bewust van onze kinderen die boven liggen te slapen. We doen het al jaren. Ten slotte vallen we uitgeput in bed, verzwakt door het gif dat ons verteert.

Gisteravond begon het met onze elektrische tandenborstels die leeg waren. Ze stonden allebei op de lader, maar iemand had de schakelaar van de stopcontacten in de badkamer omgehaald, waardoor ze het niet meer deden. Callie heeft de slechte gewoonte met schakelaars te spelen.

Het begon met de tandenborstels, maar binnen de kortste keren waren we bij Katherine, de labassistent. Irving werkt vaak over. Ik zit er niet mee. De labassistent werkt ook over. Katie, zoals hij haar noemt, draagt een parfum dat Sentient heet. Dat weet ik doordat de lucht in zijn pakken is getrokken. Zijn hele kast stinkt ernaar.

Ik siste met gebalde vuisten, mijn keel zo dichtgeknepen dat de woorden er als gal uit werden geperst en mijn ogen ervan brandden.

Irving begon te wijzen. Hij raakt me nooit aan; hij wijst. Zijn priemende vinger beefde op een paar centimeter van mijn gezicht, prik-

kend op het ritme van zijn woorden. ‘Jij wilde dit,’ zei hij. ‘Het was het enige wat je wilde toen we elkaar leerden kennen. Nu je het hebt, kun je alleen nog maar zeuren.’

De knoeiboel van het volwassen leven, als je je allebei zo diep hebt ingegraven, als de verwijten een zo strak geweven gobelin vormen dat de draden nooit meer los te halen zijn.

Net als ik probeer te lezen, hoor ik Annie boven huilen. ‘Nee,’ snikt ze. ‘Nee, nee!’ Ik doe haar deur open. Callie en zij vechten om iets, touwtrekken erom. Het is de roze sterlamp. Annies hoofd ligt in haar nek en haar mond is een zwarte O van verdriet. Callies gezicht is uitdrukingsloos, zoals altijd, maar ze bijt op haar onderlip. ‘Geef hier,’ zegt ze met haar geknepen stem. ‘Anders gaat er iemand dood.’

‘Ik haat je, Callie,’ zegt Annie. ‘God haat je.’ Ze haalt uit met een gebalde vuist in een want.

Ik trek ze uit elkaar. Op de een of andere manier is de roze lamp nog heel. Ik pak hem uit Callies klamme grijphanden en zet hem veilig buiten bereik in de vensterbank. De hemel mag weten wat Callie ermee wil.

‘Mam,’ zegt Callie, ‘zeg dat ze hem niet mag houden!’

‘Ze doet gemeen tegen me!’

‘Godallemachtig!’ roep ik uit. ‘Stil jullie allebei! Ga een boek lezen!’

Irving zit aan het keukeneiland, met zijn voeten op een stoel. Ik onderdruk de irritatie die de kop opsteekt. Hij weet hoe erg ik het vind, vuile voeten op mijn mooie stoelen.

Ik hou bovenal van mijn keuken. Ik heb me suf gepiekerd over het hout voor het eiland en vergeet nooit het op zondag in de olie te zetten. Ik heb het patroon van de vloertegels ontworpen, de spiralen van zacht, blauwgrijs geglazuurd terracotta. Ik heb het zwevende rek zelf gemaakt, net als het vlonderterras. Het is niet zo moeilijk om met hout te werken, als je er de tijd voor neemt. Ik heb de pannen met koperen bodem netjes opgehangen, van groot naar klein.

Er staat een kom met iets meelachtigs midden op het eiland. Op de pronkplek. ‘Wat is dat?’ Ik loop naar de kastjes op zoek naar aspirine. Niet voor Annie, maar voor mezelf.

‘Ik ga spotted dick maken,’ zegt Irving. Hij kookt niet, maar hij gaat prat op zijn cakes en pudding, zetmeelrijke Engelse dingen die je moet stomen en die nergens naar smaken. Hij denkt dat ze van klasse getuigen. ‘Hé, Rob,’ zegt hij. ‘Proef eens of er meer krenten in moeten?’

Het is het laatste wat ik wil, maar wederom kies ik mijn strijd met zorg en ik pak een lepel, afgeleid door mijn zorgen om Annie en Callie. Ze waren zulke dikke maatjes, en ze speelden altijd samen. Ik zou het kunnen toeschrijven aan Callies moeilijke leeftijd, maar elke leeftijd van Callie was moeilijk.

Ik steek de lepel in de kom en dan zie ik pas wat er echt in zit. Ik geef een gil, al wil ik het niet, want ik weet dat hij daarop uit is.

Hij lacht, dubbelgeklapt en buiten adem. ‘Je gezicht!’

‘Wat een rotstreek.’ Mijn stem beeft. ‘Wat gemeen om iemand zo iets te flikken.’

‘Ik moet ze ontdooien,’ zegt hij geduldig. ‘Ik ga morgen vissen met John.’ Nu kan ik de maden ook ruiken, de bijtende, ammoniakachtige rottingsgeur. Irving bewaart van die grote blokken aas in de koelkast in de garage. Ik had kunnen weten dat hij wraak op me zou nemen nadat ik hem zijn feestje had ontzegd. In de kom beginnen de opwarmende maden hun stompe kopjes op te steken. Ze hebben bloedrode lijven.

Ik geloof dat iedereen één verhaal heeft dat alles over die persoon zegt. Dit is het mijne.

Callie was twee, een lastige peuter, laat met praten en vol opgekrop-te woede. Zelfs toen had ze al continu een norske, boze uitdrukking op haar gezicht, behalve wanneer ze naar haar vader keek. Dan kroop er een timide glimlach over haar trekken en zag ik dat ze in feite nog maar een baby was.

Ze was ook een ontsnappingskunstenaar. Ze kon deuren, kasten en

laden openmaken, ze won het van deurkrukken en sloten die haar kleine handjes hadden moeten kunnen weerstaan.

Irving zou die middag terugkomen van een congres. Callie was de hele nacht wakker gebleven. Als haar vader weg was, sliep ze nooit, echt nooit. Ik was bekaf; de lucht was zo troebel en wazig als ik me voelde. Ik zette haar in haar kinderstoel zodat ik naar de wc kon. Ik zweer dat ik niet langer dan een halve minuut weg was. Toen ik terugkwam, hing ze half uit de stoel, half in de spoelbak, met een armpje tot aan de schouder in de afvoer met de afvalvermaler. Haar blik was geconcentreerd en haar andere handje reikte naar de wandschakelaar.

Ik rende naar haar toe en drukte haar tegen me aan. ‘Waag het niet dat ooit nog eens te doen!’ riep ik. Ze keek verwonderd naar me op en sperde toen haar mond open en zette het op een krijsen. Het voelde alsof er met een naald in mijn hoofd werd geprikt.

Het duurde uren voordat ik haar eindelijk in haar ledikantje in slaap had gekregen. De wereld leek rondom me te bibberen als drilpudding. Ik zakte op de bank en viel als een blok in slaap.

Ik werd wakker van zijn hand op mijn hoofd. Irving keek strak op me neer met zijn donkere ogen.

‘Het was een nachtmerrie met Callie,’ zei ik.

‘Met mij gaat het goed, dank je,’ zei hij sarcastisch. ‘Het congres was super.’

‘Zo had ik het me niet voorgesteld. Ik denk dat ze een hekel aan me heeft.’ Ik hoorde mijn zeurderige toon en ergens vervloekte ik mezelf.

‘Ze is nog maar een kind. Probeer het te relativieren.’ Zijn zinnen hadden een mij onbekende cadans. Het maakte me moedeloos. *Het is weer zover*. In de wittebroodsweken van zijn verliefdheid neemt Irving de spraakpatronen van de betreffende vrouw over.

Ik ging rechtop zitten en leunde naar voren alsof ik hem wilde zoenen. Zijn adem rook naar whisky. ‘Was er wel een congres?’ vroeg ik, verbaasd over mijn eigen directheid.

Hij pakte een pluk van mijn haar en trok eraan tot de tranen me in de ogen sprongen. ‘Ga bij je dochter kijken,’ zei hij. ‘Jezus.’ Hij

liet mijn haar los en klopte zijn handen af alsof er iets smerigs aan zat.

Ik kwam van de bank, maar ik ging niet naar Callie. Er bruiste iets fels in mijn binnenste dat elk moment kon overstromen. 'Ik kan dit niet meer,' zei ik, redelijker dan ik had verwacht. 'Ik ga bij je weg. We hoeven niet getrouwd te zijn, Irving!' Het voelde als een openbaring, als een bliksemschicht. Maar toen ik de uitdrukking op zijn gezicht zag, vluchtte ik weg.

Irving was even overdonderd, maar toen zette hij de achtervolging in. Ik rende door het huis. Mijn handen glibberden over deursponningen. Terwijl ik rende, gebeurde er iets verschrikkelijks. Mijn lichaam herkende het van vroeger: rennen, angst, het in mijn nek higgende gevaar. De herinnering kwam plotseling op en greep me bij de strot. Ik moet geloven dat ik daarom deed wat ik toen deed. Ik maakte de voordeur open. De middaglucht was een zuchtje vrijheid, maar ik rende niet. Ik wachtte tot Irving me bijna had ingehaald, en toen stapte ik de veranda op en sloeg de deur achter me dicht, met zijn uitgestoken hand ertussen. Ik hoorde het knarsen, gevolgd door zijn kreet van pijn. Ik wendde me af. Ik dacht: niemand kan me hier nog toe dwingen.

Ik liep door de voortuin, die helemaal tot aan de straat uit kale aarde bestond; we hadden nog geen tijd gehad om er iets mee te doen. Wat moet ik nu? dacht ik. Ik had geen baan, geen vrienden.

Onder aan de helling van aarde zat iets, op de stoeprand. Ik dacht dat het een kussen of een krukje was dat daar was gedumpte voor de liefhebber. Dat doen mensen soms, zelfs in zo'n nette buurt als de onze. Maar het was Callie, die bijna op de weg gehurkt zat in haar grijze slaaphansop met roze olifantjes erop.

Ik rende naar haar toe, overmand door angst.

Ze keek naar me op met haar grote ogen die nog gezwollen waren van het huilen. 'Ijl,' zei ze. Ze aaide een bruine, dorre stengel die tussen de stoeptegels was opgeschoten. Aan het uiteinde zat het kelkkafe van een bloem. Ik ging naast haar zitten, opeens doodmoe. 'Sorry,

snoesje,' zei ik. 'Het spijt me.' Toen beseftte ik dat ik niet weg zou gaan. Het was haar schuld niet, niets ervan.

Ik tilde Callie op. Deze ene keer verzette ze zich niet, maar legde ze haar hoofd op mijn schouder. Langzaam liep ik met haar terug naar het huis. Ik legde haar weer in haar ledikantje. 'Ik ga een tuin voor je maken,' zei ik tegen haar, en ik drukte een zoen op haar hoofd. Misschien liet ze niet toe dat ik van haar hield, maar ik kon nog altijd voor haar zorgen.

Irvings hand was zwaar gekneusd maar niet gebroken, dus legde ik er ijs op, waarna we aan de kromgetrokken formicatafel in de keuken gingen zitten, allebei zwijgend en uitgeput in de luwte van de strijd. Ik zou iets met deze keuken moeten doen, dacht ik. Hij was heel kaal en goedkoop afgewerkt; er zaten barsten in het linoleum en de kraan lekte nogal. Ik stelde me voor dat hier goede pannen met koperen bodems hingen, dat er potjes met kruiden in de vensterbank stonden, misschien zelfs een kruidenrek.

'Niet meer laat thuiskomen,' zei ik tegen Irving. Ik bedoelde niet laat thuiskomen, ik bedoelde 's ochtends thuiskomen en praten met de stem van een andere vrouw. 'Deal?'

Hij nam me taxerend op. 'Jij kunt geen gunsten vragen,' zei hij met een knikje naar zijn gekneusde hand.

Ik moest proberen het op de een of andere manier goed te maken tussen ons, draaglijk. Ik legde aarzelend mijn hand op de zijne die nog heel was.

'Callie heeft een nieuw woord geleerd.' Ik vertelde hem het verhaal, lachend door mijn tranen heen. Hij glimlachte en ik werd bijna slap van opluchting dat hij me vergaf. En ik voelde een felle trots opklaaien: ze had het tegen mij gezegd, niet tegen hem. Toen begreep ik wat ons te doen stond.

'Laten we er nog een nemen,' zei ik. 'Een kind.'

'Ja,' zei hij. Ik huilde bijna van blijdschap omdat ik zijn koesterende goedkeuring weer had. En als we er twee hadden, zou hij me misschien iets van hun liefde gunnen.

Ik vraag me nog steeds af waarom hij ermee akkoord ging. Zijn vader was nog niet berooid. Ik denk dat Irving op een zoon hoopte, dat hij dacht dat zijn ouweheer guller zou zijn als we zijn kleinzoon eenmaal hadden. En ik, de hemel sta me bij, ik wilde een kind voor mij alleen. Callie is altijd van Irving geweest. Je zou minder zelfzuchtige redenen moeten hebben om een kind te willen.

Mijn wens ging in vervulling. Toen Annie werd geboren, voelde ik het meteen: een warme gloed overspoelde me zodra ze haar diepblauwe ogen opende. Ze was van het begin af aan een makkelijk kind, en ze was van mij. Zij en ik hoorden bij elkaar, waren een deel van elkaar op een manier die voor Callie en mij nooit was weggelegd.

Het werkte niet helemaal. De kinderen hebben Irving steeds verder uit het middelpunt van de belangstelling verdrongen. Hij vindt het niet leuk om net buiten het licht van de schijnwerper te staan. En Irvings vader heeft geen kleinzoon gekregen om geld aan te geven. Maar ik geef niet op, want zo kan ik mijn kinderen twee ouders geven die voor ze zorgen, een huis vol licht en bloemen, een geurige tuin met gras om op te lopen. Ook als Irving weer laat thuis begint te komen, wat onvermijdelijk is, geef ik niet op.

Ik doe het voor de kinderen, maar ook voor mezelf. Zonnewijzer, Falcon, Mia, het gedoe met Jack... het dreef allemaal een wig tussen mij en de rest en ik heb nog steeds die vurige behoefte erbij te horen. Ik verlang ernaar op te gaan in de kleurloze massa vrouwen met een gezin en een huis in een voorstad, een baantje in het onderwijs en weinig ambitie. Wat Callie betreft: ze is mijn dochter en ik hou van haar. Ik zal haar nooit, maar dan ook nooit laten merken dat ik haar soms niet mag. Dat ik soms mijn uiterste best moet doen om van haar te houden.

Dus, dat is wie ik ben. Nu, althans. Er zijn andere, oudere verhalen, maar die gaan over een Rob die al jaren dood is, weg. Ik heb haar ingemetseld, afgegrendeld in het donker. Misschien is ze daar verhongerd en gestorven. Een hoopvol kind, begraven onder het woestijnzand. Misschien is dat maar goed. Er is geen plaats voor haar in dit gezin.

Veel later drong het pas tot me door wat een vreemd woord het was, voor een kind van twee: 'ijl'. Ik heb me er het hoofd over gebroken.

Het geluid van de bel, hoog en schel, doorbreekt mijn gemijmer. Ik zit op de bank in de woonkamer, met op mijn schoot een open schrift. Ik zou aantekeningen maken voor de les over Mark Twain van volgende week (o, de verschrikkelijke dingen die we onze jeugd bijbrengen), maar zie dat ik in plaats daarvan aan Arrowood heb geschreven. Callie zit in de hoek te tekenen. Hoe lang zitten we hier al zo? Dissociatie, noemt June de therapeut het. Ik noem het een welkome onderbreking. Er wordt weer gebeld.

'Ga je nog opendoen?' vraagt Callie bits. Ze kijkt niet op van haar papier.

Ik kom geagiteerd van de bank. Het schrift valt op de vloer. Ik raap het snel op en stop het in mijn zak. Terwijl ik me naar de gang haast, hoor ik de brievenbus knerpen. Die scharnieren moeten geolied worden. 'Hallo?' roept iemand door de gleuf.

Mijn maag verkrampst, maar ik zet een glimlach op, al kan ze me nog niet zien. Mensen horen het aan je stem als je niet glimlacht.

'Hannah,' roep ik terug. 'Hoe is het feest?'

Hannah Goodwins ogen zijn twee blauwe manen, omkranst door roodbruine wimpers. Als ze me ziet, worden die ogen samengeknepen. Ik ben niet de enige met een neplach vandaag.

Op een paar passen van de voordeur blijf ik staan. 'Ik kom maar niet dichterbij,' zeg ik. 'We moeten het zekere voor het onzekere nemen.' Ik besef dat ik nog in mijn ochtendjas loop. Door alle drukte van vanochtend ben ik er nog niet aan toegekomen om me aan te kleden.

'Hoe voel je je?' vraagt Hannah.

'O, ik voel me goed,' zeg ik. 'Alleen Annie heeft het, maar we durfden het er niet op te wagen.'

'Arme Annie! We missen jullie echt. Moet je horen, er lag iets mid-

den op je pad toen ik aan kwam lopen. Dood. Een mol, denk ik. Waarschijnlijk te grazen genomen door een kat. Ik heb hem weggegooid, maar er bleef allemaal viezigheid achter. Misschien kun je Irving vragen er straks de tuinslang even op te zetten, prinsesje?’ Het is een grapje van ons tweeën, elkaar aanspreken met koosnaampjes en een ouderwets accent, als filmsterren uit de jaren veertig.

‘Dank je,’ zeg ik.

‘Gaat het wel?’ Ik zie bezorgdheid in haar ogen. ‘Wij tweeën zijn toe aan een grote bijpraatborrel, Rob.’ Ze wordt onderbroken door een uithaal van een jazztrombone vanuit haar tuin en vervolgt dan: ‘Laten we een weekend samen weggaan. De jongens hebben het nog steeds over dat lange weekend in de woestijn...’

Ik gun mezelf een ingehouden gniffel. We hebben ze een keer te logeren gehad op Zonnewijzer, en Hannah blijft maar vissen naar een nieuwe uitnodiging. De Goodwins hebben het gedeelde eigendomsrecht van een vakantiehuisje in Florida. Het is net iets voor Nick Goodwin, maar Hannahs smaak is verfijnder. Ze zou haar yogagroep veel liever over de woestijn vertellen. *Zo spiritueel, de Mojave. Daar kun je echt met je innerlijke zelf in contact komen.*

‘Rob?’

‘Sorry,’ zeg ik. ‘Ik was even weg.’

‘Kan ik iets voor je doen? Een boodschap...’

‘Je bent een engel,’ zeg ik. ‘Nee, we hebben alles. Er zijn gisteren boodschappen bezorgd, dus we hebben een voorraad.’

Hannah krijgt weer lachrimpeltjes in haar ooghoeken. ‘Nou, je hebt mijn nummer, dus geef maar een gil. Sam heeft het vorige maand gehad, wat een nachtmerrie.’

‘Ik weet het nog.’ Vorige maand, tweeëntwintig dagen geleden om precies te zijn, kwamen de Goodwins terug uit Australië. De dag erna werd Sam Goodwin geveld door waterpokken. We hebben Hannah dus een tijdje niet gezien. Nou ja, ik heb haar een tijdje niet gezien.

‘Ik heb iets lekkers voor jullie meegebracht. Ik zet het wel op de stoep, popje!’